

HRVATSKI SABOR

KLUB ZASTUPNIKA DOM I NACIONALNO OKUPLJANJE I HRVATSKI
SUVERENISTI

Zagreb, 26. lipnja 2025.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOG SABORA

Na temelju članka 165. Poslovnika Hrvatskog sabora Klub zastupnika Dom i nacionalno okupljanje i Hrvatski suverenisti u sklopu rasprave o prijedlogu *Zakona o izmjenama i dopunama zakona o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske*, predlaže da Hrvatski sabor donese sljedeći:

ZAKLJUČAK

Obvezuje se Vlada Republike Hrvatske da u roku od 90 dana predloži izmjene *Zakona o državnim blagdanima, spomendanima i neradnim danima u Republici Hrvatskoj*, a u svrhu pokretanja komemorativnog obilježavanja - "Dan komunističkih žrtava".

OBRAZLOŽENJE

Suvremena europska historiografija, osobito u okviru interdisciplinarnih istraživanja kulture sjećanja, sve više ukazuje na potrebu za sustavnom i uravnoteženom analizom i osudom komunističkog režima i njegovih reperkusija u XX. stoljeću. U tom smislu, hrvatska historiografija nastoji osvijetliti razdoblja povijesti koja su uslijed ideološke političke represije jugoslavenskog komunizma u razdoblju do osnutka moderne i suvremene Republike Hrvatske, bila sustavno marginalizirana i/ili interpretirana kroz jednostrane narative, a čije su žrtve u javnom i znanstvenom diskursu desetljećima bile potisnute. Jugokomunistička represija nad hrvatskim narodom nije bila tek posljedica pojedinačnih ili lokaliziranih ekscesa, već planski

provedena politika nove vlasti, usmjerena na političko, ali i biološko istrebljenje političkih protivnika, nositelja tradicionalnih društvenih vrijednosti i svih onih koji su predstavljali prepreku uspostavi komunističkog poretka. Posljedice takvih represalija nisu bile ograničene samo na područje tadašnje države, nego su izravno pogodile i Hrvate izvan domovine (političku emigraciju). Prema procjenama suvremenih povjesničara, stotine tisuća Hrvata potražile su utočište diljem Europe, Sjeverne i Južne Amerike i Australije, bježeći pred odmazdama, političkim progonom, montiranim političkim procesima i prijetnjom fizičke likvidacije. Takve zajednice Hrvata izvan domovine (p)ostale su središtima, kao i čuvarima nacionalne svijesti u hrvatskom iseljeništvu, ali su istovremeno bile mete jugoslavenske obavještajne i subverzivne djelatnosti, što dodatno potvrđuje kontinuitet komunističke represije i izvan granica države (SFRJ).

Hrvatska politička emigracija formirala se kao izravna posljedica komunističkog nasilja, stoga bi obilježavanje *Dana žrtava komunizma* osim državnog političkog značaja, predstavljalo i simbolički čin zajedništva s Hrvatima u iseljeništvu. Time bi se iskazalo priznanje i solidarnost s onima koji su zbog borbe za nacionalnu slobodu, politička prava i demokratske vrijednosti morali napustiti domovinu te u emigraciji nastavili promicati ideju nacionalne slobode.

U tom svjetlu, *Dan žrtava komunizma* imao bi višestruku ulogu, bio bi čin odavanja počasti svim žrtvama komunističkog terora unutar Hrvatske i među Hrvatima izvan domovine, pridonio bi povezivanju matice i iseljene Hrvatske u zajedničkoj kulturi sjećanja te bi poslužio kao korektiv povijesne nepravde prema hrvatskoj političkoj emigraciji, koja je desetljećima bila stigmatizirana kao „neprijateljska“ ili „reakcionarna“.

Opasnost povijesnog revizionizma očituje se u obliku selektivne amnezije - zaborava i relativizacije komunističkih zločina pod egidom antifašističkog legitimiteta. Istinska demokratska kultura ne može počivati na jednostranoj evaluaciji prošlosti, već zahtijeva nepristrano suočavanje s komunističkom represijom. U tom kontekstu, uspostava *Dana žrtava komunizma* imala bi višestruku funkciju, ona bi bila čin historiografske i etičke rehabilitacije žrtava, doprinos procesima tranzicijske pravde, ali i sastavni dio izgradnje društva utemeljenog na demokratskim stečevinama. Obilježavanje takvog dana bilo bi i u skladu s rezolucijama i dokumentima europskih institucija, poput Rezolucije Europskog parlamenta iz 2009. godine, koja poziva na osudu svih totalitarnih režima i komemoraciju njihovih žrtava čime bi Republika Hrvatska, kao članica europske zajednice naroda, pridonijela zajedničkoj kulturi sjećanja. Historiografski utemeljena inicijativa za *Dan žrtava komunizma* predstavljala bi doprinos znanstveno utemeljenoj reinterpretaciji nacionalne povijesti, ali i osnaživanje civilizacijskih

normativa u vrijednovanju prošlosti, pri čemu bi se žrtvama komunističkog terora napokon priznao dostojanstven status u kolektivnoj memoriji hrvatskog naroda.

Predsjednik kluba Dom i nacionalno okupljanje i Hrvatski suverenisti

Igor Peternel